

Uit elkaar dan met elkaar

De 56 vragen over scheiden waarvan je niet wist dat je er een antwoord op nodig had

Birgit Vandermeulen
Erwin Wijman

Uitelkaar.nl

Auteurs: Birgit Vandermeulen en Erwin Wijman
Foto cover: Jonathan Pendleton
Cover design: Uitelkaar.nl

ISBN: 9789464056624 (paperback)
ISBN: 9789464054323 (e-book)

© 2020 Uitelkaar.nl. Birgit Vandermeulen en Erwin Wijman
Alle rechten voorbehouden: Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.

Voorwoord	7
Fase Twijfel	10
1. Wanneer is het tijd om de knoop door te hakken?	11
2. Hoe moet het dan allemaal in de toekomst?	13
3. Moeten we bij elkaar blijven voor de kinderen?	14
4. Goede raad van familie en vrienden: wat doe je daarmee?	16
5. Relatietherapie ja of nee?	17
6. Kan ik wel alleen zijn en voor mezelf (en de kinderen) zorgen?	18
7. Wat gooi ik weg als ik ga scheiden?	19
8. Hoe moet het dan met het huis?	20
9. Wat levert scheiden mij en ons op?	21
10. Ben ik een slechtere moeder of vader? Doe ik de kinderen te kort?	22
11. Waaraan moet je denken bij een proefscheiding?	23
12. Kunnen we niet van tafel en bed scheiden?	24
Fase Besluit	25
13. De scheidingsmelding: hoe vertel ik het mijn partner?	26
14. Hoe vertel ik het mijn kinderen?	27
15. Wie is de schuldige? Over dat eeuwige schuldgevoel	28
16. Verdriet, angst, afkeer, boosheid en vreugde: hoe handle je al die emoties?	30
17. Een scheiding kost je niet alleen grijze haren maar ook geld – hoeveel eigenlijk precies?	34
18. Hoe zit het met ‘snel scheiden’ en ‘gratis scheiden’ via internet?	35
19. Moet ik per se naar een advocaat?	36
20. Wat is mediation eigenlijk?	37
21. Wat is collaborative divorce?	38
22. Zelf je scheiding regelen, kan dat?	39
23. Hoe beleven mijn kinderen de scheiding?	40
24. Wat doet een KIES-professional voor kinderen?	41
25. Wat doet Dappere Dino’s voor kinderen van 6 tot 8 jaar?	42
26. Wat doet Stoere Schildpadden voor kinderen van 4 tot 6 jaar?	43
27. Welke ondersteuning is er voor gescheiden ouders?	44
Fase Regelen	45
28. Waar begin ik, hoe moet ik de scheiding aanpakken?	46
29. Wat is een convenant en wat staat er in?	48
30. Wat is een goed ouderschapsplan? Wat moet erin staan?	50
31. Heeft mijn kind ook iets te zeggen?	51
32. Hoe bereken je de kinderalimentatie?	52

33. Hoe zit het met kinderalimentatie als de kinderen ouder dan 18 jaar zijn?	53
34. Wie blijft in het eigen huis wonen? Wie moet de ander uitkopen?	54
35. Uit elkaar met een huurhuis	56
36. Wie krijgt de hond en wie de kat?	57
37. Partneralimentatie: wanneer is die verplicht en hoe bereken je die?	58
38. Wat is een akte van berusting?	60
Fase Doorstart	61
39. Is rouw onvermijdelijk en nodig om afscheid van elkaar te nemen?	62
40. Kan een ritueel helpen om afscheid van elkaar te nemen?	63
41. Waarom is het belangrijk om vanaf het begin duidelijke afspraken te maken?	64
42. En het naleven van afspraken, hoe nauw komt dat?	65
43. Wat nou als het naleven van de omgangsregeling echt 'een ding' wordt?	66
44. Waarom moet je voorzichtig zijn met vragen als 'Hoe was het bij papa?' of 'Was mama's vriend er ook?'	67
45. Kinderen: handig communicatiemiddel of niet?	70
46. Van 'wij' naar 'ik': wat hoort daarbij?	71
47. Hoe leef je je nieuwe leven met je eigen dingen?	72
48. Ben ik nog interessant als ouder? Hebben ze het niet leuker bij hun vader?	73
49. Regeren over de eigen huisgrens heen. Is dat wel nodig?	74
50. Wat als de situatie onveilig is voor je kind?	75
51. Een nieuwe partner... au?	76
52. En dan kom je je ex tegen op een datingsite... Wat doe je?	78
53. Hoe start je een nieuw samengesteld gezin?	79
54. Welke plek heb jij in het gezin van je nieuwe partner?	80
55. Periodiek ex-overleg: een aanrader?	81
56. Een doorstart voor jezelf: hoe helpt een coach je hierbij?	82
De doorstart na de #fail	83
Over de auteurs	88
Over Uitelkaar.nl	88

Voorwoord

Jij gaat scheiden of overweegt om te gaan scheiden.

Zeker als je kinderen hebt is dat vaak een moeilijke beslissing met veel gevolgen. En niet alleen emotioneel. Het is door de financiële en juridische ins en outs die nu eenmaal vastzitten aan een echtscheiding ook nog eens een ingewikkeld proces.

Scheiden is voor de meeste mensen ook geen routine. Gelukkig maar. Tegelijkertijd moet je wel wegwijs worden, zowel praktisch als in alle over elkaar buitelandse gedachten, ideeën, overtuigingen en emoties die de kop opsteken.

Daarom is er dit boek.

Uit Elkaar Dan Met Elkaar, de 56 vragen over scheiden waarvan je niet wist dat je er een antwoord op nodig had is een wijziger in scheiden. Goed scheiden, want wij zijn er als auteurs van overtuigd dat je goed kunt scheiden en kunt vermijden dat je in een vechtscheiding terecht komt. Dat wil je niet. Alleen al voor je kinderen niet, maar ook niet voor jezelf en je gemoedsrust. Een vechtscheiding levert in onze ogen alleen verliezers op. Bovendien kost een vechtscheiding veel meer dan een echtscheiding. In geld, maar ook in ellende, gedoe, grijze haren, uitgetrokken haren, zwartmakerij, noem maar op.

Wij, Birgit en Erwin, hebben allebei een echtscheiding achter de rug, dus we weten hoe het voelt. We weten niet hoe jij je voelt, op dit moment of andere momenten, maar goede kans dat je goede momenten afwisselt met slechte, zonnenschijn met een huilbui.

Als we je al kunnen troosten en ook al weten we dat we dat niet kunnen, we zeggen toch: zo'n beetje iedereen vindt na een scheiding weer zijn of haar eigen weg. Het is niet het einde van je leven, het is wel een feit dat je opnieuw moet beginnen, en dat je leven anders wordt dan dat was. Dat kan aardig wat moeite kosten, maar het komt goed. Misschien niet vandaag, of morgen, maar dan overmorgen.

Er is trouwens ook niet één juiste weg. Als wij hopen dat dit boek je iets laat zien is het dat wel.

Want iedereen beleeft en doorleeft zijn of haar scheiding op een eigen manier. Wat we hopen is dat dit boek jou inzicht geeft in de verschillende manieren waarop jij en je ex-partner emotioneel en praktisch met een scheiding kunnen omgaan.

Dit boek geeft je antwoorden op 56 veelgestelde vragen, die we onszelf gesteld hebben tijdens onze eigen scheidingen of die we van anderen hoorden. Hopelijk laat het je je eigen situatie van meerdere kanten bekijken. We hopen dat we duidelijk maken dat helemaal niets raar is aan wat je doet of denkt, dat het logisch is om het niet te weten, dat scheiden ingewikkeld kan zijn en het opstarten van een nieuw leven juist eenvoudig of andersom.

Zoveel mensen, zoveel situaties. Zoveel emoties, zoveel gedachten. Zoveel onmogelijkheden en zoveel mogelijkheden.

Ieder jaar stranden in Nederland zo'n 35.000 huwelijken plus nog eens 60.000 samenwoningrelaties. Hierbij zijn meer dan 70.000 thuiswonende kinderen betrokken. Wij hopen dat wij licht kunnen brengen in de duisternis die een scheiding met zich mee kan brengen.

Het boek bestaat uit 56 hoofdstukken, en die zijn weer onderverdeeld in vier fasen: twijfel, besluit, regelen en doorstart.

Ook als je al gescheiden bent biedt dit boek veel van je gading in hoofdstuk 40 tot en met 56, die alle zeventien over de (door)start van je leven na de scheiding gaan. In dit boek staan veel praktijkverhalen van mensen die een scheiding hebben doorgemaakt. Hun namen zijn fictief, ter bescherming van hun privacy.

Als je gaat scheiden of overweegt te scheiden, doemen allerlei problemen voor je op, ook schijnbaar onoplosbare problemen. Soms zit de oplossing in een onverwachte hoek.

Je kent misschien dat eeuwenoude verhaal over een oude Egyptenaar die stierf en zijn drie zoons zeventien kamelen naliet. In zijn testament had hij ook een levensles nagelaten voor zijn zoons. Hij had namelijk beschikt dat zijn oudste zoon de helft van de kamelen kreeg, zijn tweede zoon een derde en de jongste een negende deel van de kamelen. De kamelen moesten levend verdeeld worden, geen kameel zou aan stukken mogen worden gesneden.

De drie zoons kwamen er niet uit. Hoe lang ze ook deelden en rekenden, vaders wilsbeschikking was een onmogelijkheid, concludeerden ze. Na lang beraad besloten ze de buurvrouw in te schakelen, die ze al sinds hun geboorte kenden. Zij was wijs en ze beschouwden haar als onpartijdig.

De oude vrouw kwam en dacht na. Ze ging naar huis en kwam terug met haar kameel. Zij was niet rijk en bezat slechts één kameel. Als jullie nu deze kameel erbij nemen, hebben jullie achttien kamelen, zei ze. Vervolgens ging de verdeling als een abc'tje: de oudste zoon kreeg de helft, dus negen kamelen, de tweede een derde deel, dus zes kamelen en de jongste kreeg een negende deel en dat is precies twee kamelen. Negen plus zes plus twee is zeventien. Er bleef van de achttien dus nog één kameel over. Die konden de jongens niet anders dan teruggeven aan hun oude buurvrouw, die met een brede glimlach naar huis ging. Vaders laatste wil was geschied, de jongens waren haar heel dankbaar.

Wij hopen dat dit boek voor jou die achttiende kameel is.

We wensen je tot slot veel sterkte, wijsheid, inzicht en ook veel leesplezier.

Birgit Vandermeulen
Erwin Wijman

28. Waar begin ik, hoe moet ik de scheiding aanpakken?

Allereerst: oriënteer je goed en ga niet over één nacht ijs. Ga googelen, vraag vrienden en bekenden waar zij goede ervaringen mee hebben of ga naar een deskundige voor advies.

Ten tweede drukken we je op het hart om je goed in de ander te verplaatsen. Hij of zij denkt misschien anders over zaken als aanpak, aanvliegroute en tijdsduur dan jij, om nog niet te spreken over de emotionele kanten. Een echtscheiding bestaat voor 99 en misschien wel 100 procent uit afspraken maken en je daaraan houden, en je beiden daaraan houden kan alleen als jullie allebei achter die afspraken staan. Daarom is het niet gek als je een bemiddelaar nodig hebt.

Vanwege alle emoties die bij een scheiding komen kijken, zoals boosheid, verdriet en schuldgevoel kun je al gauw afspraken maken waar je nu wél achterstaat maar waarvan je later spijt hebt. Of die niet houdbaar zijn, omdat je jezelf ermee tekort doet, op de korte of lange termijn. Emoties moeten dus nooit leidend zijn in de afspraken die je met je ex-partner maakt.

Peter (52): 'Ik werd haast opgevreten door schuldgevoel toen ik had besloten weg te willen bij mijn vrouw. Ik was tenslotte de breker dacht ik zelf, en de breker betaalt. Ik ben in de jaren tussen dat ik uit huis ging en dat de scheiding werd uitgesproken gewoon de helft blijven betalen van het huishouden van mijn vrouw en kinderen, inclusief hypotheek en auto, terwijl ik in mijn eentje opdraaide voor de huur van mijn nieuwe huis en mijn eigen huishouden. En dat terwijl mijn vrouw en ik een gescheiden financiële huishouding hadden. Ik heb ook veel water bij de wijn gedaan bij de uitkoop van ons eigen huis, waarin mijn vrouw kon blijven wonen omdat ik graag wilde dat de kinderen er ook konden blijven wonen. Later, toen tot mij doordrong dat zij natuurlijk evenveel schuld had aan het mislukken van ons huwelijk als ik, heb ik mezelf daar wel over achter mijn oren gekrabd. Het heeft me tonnen gekost.'

Tijd, tijd, tijd

Ten derde nog een belangrijk inzicht: een scheiding kost tijd. Je bent er niet snel vanaf, ook al denk of hoop je misschien van wel.

Het kost alleen al tijd om alle benodigde gegevens te verzamelen. Denk niet alleen aan alle gegevens over het huis, hypotheek, verzekeringen, pensioen, beleggingen, spaargeld et cetera, maar ook aan het opvragen van gegevens uit de gemeentelijke administratie van de gemeenten waar je ooit bent getrouwd en waar je kinderen zijn geboren. Daarnaast zit je vast aan agenda's van mediators, advocaten of notarissen en heeft de rechtbank ook zijn eigen tempo.

In zaken van recht wordt grote zorgvuldigheid betracht dus je wordt al snel overvallen door het bureaucratiespook.

Het vierde punt: houd een goed contact met je ex. Dat komt de afspraken ten goede die je nu al moet maken, en ook de snelheid van het proces. En ook na de scheiding zijn er altijd veel dingen met elkaar te bespreken, zeker als je samen kinderen hebt.

Bovendien kun je dan ook nog terugkomen op nu vastgelegde afspraken zonder dat er direct een rechter aan te pas moet komen.

Verplicht

Zoals we hebben laten zien in de hoofdstukken 17 tot en met 22 kun je op verschillende manier jullie eigen scheidingsprocedure vormgeven. Dat varieert van elk een eigen advocaat tot het gezamenlijk online invullen van een scheidingsplan en een ouderschapsplan (als jullie kinderen hebben).

De manier van uit elkaar gaan is ook nog afhankelijk van hoe en of jullie getrouwd zijn.

Er zijn een paar verplichte onderdelen, waaronder het ouderschapsplan als jullie kinderen onder de 18 jaar hebben. Dat is ook verplicht als jullie niet getrouwd zijn maar wel een geregistreerd partnerschap zijn aangegaan of het gezamenlijk ouderlijk gezag over de kinderen hebben.
Je hebt ook altijd een advocaat nodig die het scheidingsconvenant bij de rechtbank indient.

29. Wat is een convenant en wat staat er in?

Een scheidingsconvenant is niks anders dan een overeenkomst tussen jullie beiden met daarin de vastgelegde afspraken over wonen, geld en spullen – wie krijgt de auto, wie de hoekbank, wie het Wedgwood? Wie blijft in het huis wonen, of verkopen jullie het helemaal? Wie betaalt aan wie partneralimentatie? Hoe worden de pensioenen geregeld?

Als je in gemeenschap van goederen getrouwd bent heb je allebei recht op de helft van jullie gezamenlijke vermogen. Jullie zijn ook beiden voor de helft verantwoordelijk voor eventuele schulden die jullie hebben. Je kunt hierover andere afspraken maken, maar houd er dan wel rekening mee dat de fiscus het als een schenking van de een aan de ander kan zien als een van jullie meer geld meekrijgt uit de scheiding. Dat geldt ook voor eventuele schulden die jullie hebben.

Als je samen kinderen hebt is een ouderschapsplan onderdeel van het scheidingsconvenant. Daarin is ook de kinderalimentatie opgenomen.

Esther (39): Toen de kogel door de kerk en de beslissing om te gaan scheiden genomen was, kwamen we in de fase van 'doorpakken en verder'. De kinderen stonden in dit proces op de eerste plaats: 'wanneer en hoe gaan we het hen vertellen?' was de centrale vraag.

We besloten om de scheiding anderhalve maand voor onszelf te houden en nog niet aan de kinderen te vertellen. We wilden eerst wat meer beeld bij de nieuwe toekomst krijgen. Dat vroeg tijd, uitzoekwerk en praktisch puzzelen.

Toen de contouren van ons nieuwe leven zichtbaar waren, hebben we de formele scheiding in gang gezet. We hadden weinig conflicten over de inhoud en de te maken afspraken. We stelden beiden het kindbelang voorop en lieten daarmee onze eigen emoties niet in de weg van de oplossing staan. We wisten meteen dat we co-ouderschap wilden. Bij het schrijven van het ouderschapsplan hielden we rekening met elkaars werkdagen, sport van de kinderen, andere verplichtingen en vrijetijdsbestedingen. Het klinkt alsof het een heel eenvoudig proces was, en dat was het eigenlijk ook. Er was geen haat en rijd. De mensen om ons heen zagen ons in de scheiding op de best mogelijke manier handelen. En nog steeds. Als het dan toch moet, dan zo.'

Rechtbank

Als je getrouwd bent, of een geregistreerd partnerschap hebt met kinderen onder de 18 jaar, moet je voor je scheiding naar de rechtbank. Daarom heb je ook een advocaat nodig, die het scheidingsconvenant naar de rechtbank stuurt.

Als je samenwoont hoef je niet per se een scheidingsconvenant op te stellen. Soms kan het wél verstandig zijn, om vast te leggen hoe jullie je eigendommen verdelen, al is het alleen maar met het oog op een zo vreedzaam mogelijke toekomst. Een geregistreerd partnerschap zonder kinderen moet je wel ook ontbinden met een scheidingsconvenant, dat door een ambtenaar van de burgerlijke stand wordt ingeschreven in de registers.

Geen derdenwerking

Het convenant regelt alleen afspraken tussen jou en je ex het heeft geen derdenwerking. Dat betekent dat in het geval van schulden aan derden de afspraken die jullie maken alleen jullie zelf aangaan en niet die derden. Dus als jullie in het convenant hebben afgesproken dat jij een bepaalde schuld op je neemt na de scheiding en jij betaalt die niet, dan kan de schuldeiser de schuld verhalen op je ex.

Een scheidingsconvenant is kortom een document met afspraken waarop beide partners terug kunnen vallen. Als het scheidingsconvenant onderdeel is van de uitspraak van de rechter over jullie scheiding, dan zijn de afspraken in het convenant af te dwingen door beide partners.

Arno (45): 'Heel graag wilden we onze scheiding zonder een advocaat oplossen. Niet omwille van de kosten, wèl omwille van het creëren van een informele, niet zakelijke, insteek. Scheiden gaat over emotie. Over goed overleggen hoe goed uit elkaar te gaan in een eigen tempo. Met een advocaat in de arm wordt de situatie al snel grimmiger en door de juridische advisering zakelijker. We wilden flexibiliteit: samen dingen kunnen bespreken. Scheiden op een manier zoals we samen hebben geleefd: problemen met het hart oplossen, elkaar dingen gunnen en zo min mogelijk schade veroorzaken.'

Uitgangspunt was het nemen van de beste beslissingen voor het grotere (gezins)belang. Doordat we alles zelf hebben uitgezocht, weten we beiden precies hoe het zit en wat we wel en niet willen als het gaat om kinderen, financiën en contact. Beiden zijn we niet op onze strepen gaan staan, en beiden hebben we gekeken naar wat voor iedereen klopt. Dat betekende ook dat er momenten waren dat er water bij de wijn moest worden gedaan. Ooit was je bij elkaar omdat je van elkaar hield. Met de scheiding zet je een stapje terug. Wat we wilden was dat goede gevoel behouden.'

30. Wat is een goed ouderschapsplan? Wat moet erin staan?

Een ouderschapsplan is verplicht als jullie kinderen hebben die jonger zijn dan 18 jaar. Dat geldt ook als je niet getrouwd bent maar jullie wel het gezamenlijk gezag hebben over jullie kind of kinderen. In een ouderschapsplan staat hoe jullie de zorg en opvoeding van de kinderen regelen. Dat klinkt eenvoudig in zo'n zin maar er komt heel veel bij kijken. Denk aan zaken als wel of geen co-ouderschap, kinderalimentatie, wie de spaarrekeningen van de kinderen beheert en de omgangsregeling. Ook het wegbrengen en halen naar sport en andere bijzondere activiteiten horen daarbij. Naast de dagelijkse zorg voor de kinderen gaat het ook om de medische zorg, afspraken voor bijzondere dagen zoals de verjaardagen van de kinderen, de feestdagen en vakanties. En ook neem je afspraken op over hoe jullie en hoe vaak jullie met elkaar communiceren en informatie over de kinderen uitwisselen.

Alle afspraken daarover worden in het ouderschapsplan vastgelegd en ook hoe jullie omgaan met eventuele veranderingen in de toekomst. Wil je nog meer lezen over het ouderschapsplan, ga naar de website van Rijksoverheid.

Babette (45): 'We hebben de tijd genomen voor het schrijven van het ouderschapsplan, eerlijk gezegd vond ik dat het belangrijkste onderdeel van dat wat we met elkaar moesten vastleggen. Het was voor mij echt belangrijk om alles tot op de punt-komma vast te leggen, zodat we na de scheiding weinig vraagtekens met elkaar zouden moeten bespreken. Ik had namelijk geen idee hoe onderling overleg na de scheiding zou gaan lopen. De gesprekken rondom de scheiding waren soms pijnlijk confronterend, en ik wilde mezelf daarvoor qua toekomst een beetje behoeden.'

Nu 8 jaar later moet ik lachen om bepaalde details die toen zijn vastgelegd: over eventuele tatoeages van de kinderen bijvoorbeeld, en hoe we daar als ouders in zouden handelen als het kind daar iets mee wil. Of wijzigingen in hun kapsel. Deze thema's zijn tussen mijn ex en mij nooit aan de orde geweest. Het was wel fijn te weten dat er in het ouderschapsplan iets over geschreven was. Dat gaf rust, vanuit de wetenschap dat er daardoor in de toekomst niet zo snel een inhoudelijk conflict zou ontstaan.'

31. Heeft mijn kind ook iets te zeggen?

Ervaring leert: kinderen kunnen vanaf een bepaalde leeftijd goed meedenken over de afspraken over hoe jullie voor je kinderen gaan zorgen. Als je kind in staat is om op het eigen gedrag te reflecteren, iets van meerdere kanten en gezichtspunten te bekijken en verantwoordelijkheid voelt voor het eigen handelen, kan je kind ook meedenken over de inhoud van het ouderschapsplan.

Kinderen van 12 jaar en ouder hebben bij een scheiding van hun ouders inspraak in wat er met hen zelf gebeurt na de scheiding. Ze zijn minderjarig, dus hun zeggenschap is beperkt, maar ze kunnen wel zelf aangeven wat hun wensen zijn en bij wie van hun ouders ze willen wonen. Daarvoor is in het scheidingsrecht het zogeheten hoorrecht in het leven geroepen. Nadat het ouderschapsplan bij de rechtbank is ingediend, kunnen kinderen van 12 tot 18 jaar bij de rechter hun wensen kenbaar maken. Je kinderen kunnen dit persoonlijk aan de rechter vertellen maar ze kunnen ook een brief schrijven naar de rechter. Kinderen vinden het natuurlijk lastig om over de scheiding van hun ouders te praten, zeker tegen een vreemde (de rechter).

Geneviève (49): 'Mijn dochter Eline, ze was toen 14, kreeg een brief van de rechtbank met een uitnodiging voor een gesprek over de scheiding. Ze had daar geen zin in en ook geen behoefte aan. Het is ook niet verplicht om erheen te gaan. Een brief schrijven kon ook. Maar ook dat hoefde van Eline niet zo nodig. Ik heb er nog wel even op aangedrongen maar begreep ook dat het best intimiderend is voor zo'n kind. En blijkbaar zat haar niet zo veel dwars dat ze haar hart wilde luchten bij een officiële instantie.'

Niet vreedzaam

De rechter houdt rekening met de wensen van je kinderen, maar zij hebben geen bepalende stem. Kinderen jonger dan 12 jaar worden alleen gehoord als de rechter dat echt nodig vindt. In de gevallen dat het allemaal niet zo vreedzaam verloopt kunnen kinderen ook terecht bij de KRJW, de Kinder- en Jongerenrechtswinkel, die kinderen en jongeren onder de 23 jaar gratis rechtshulp biedt. Zij kunnen je kind ook helpen met het opstellen van de brief voor de rechter. Als jullie zelf meer willen weten over het eventuele gesprek van de rechter met je kind kun je ook terecht bij de KRJW.

32. Hoe bereken je de kinderalimentatie?

Ook als je gescheiden bent blijven jullie als ouders allebei financieel verantwoordelijk voor de zorg en opvoeding van jullie kinderen. In het ouderschapsplan leg je de hoogte van het bedrag aan kinderalimentatie vast en wie dit aan wie betaalt. Die afspraken worden bij de rechter definitief vastgesteld.

Door experts, zoals advocaten, mediators of het LBIO (Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen) kun je de hoogte van de kinderalimentatie laten berekenen. De kinderalimentatieberekening wordt gemaakt op basis van de kosten van de zorg en opvoeding van de kinderen, ook wel de behoefte genoemd en de draagkracht van beide ouders. De berekening wordt gemaakt aan de hand van de officiële Tremanormen, die door rechtbanken worden gebruikt om alimentaties uit te rekenen (Trema staat voor Tijdschrift voor de rechterlijke macht).

Het is voor de berekening van belang wat de woonsituatie is van het kind/de kinderen, of er sprake is van een onderhoudsverplichting voor kinderen die geen deel uitmaken van jullie gezin en of er sprake is van een nieuwe partner. De uitkomst geeft aan wat jullie beiden zouden moeten bijdragen aan de zorgkosten van jullie kinderen. Je kunt natuurlijk samen een ander bedrag afspreken, maar je weet in ieder geval wat gangbaar is en wat door de rechtbank gehanteerd wordt.

Op de website Rechtwijzer van de Raad voor Rechtsbijstand staat een eenvoudige rekentool waarmee je vooraf een idee kunt krijgen van de hoogte van de kinderalimentatie, de KART Kinderalimentatierekentool. Je beantwoordt op de website een aantal vragen over jou en je kinderen en over je financiële situatie van voor en nadat jullie uit elkaar gaan. De rekentool houdt rekening met het gezinsinkomen, de kosten van de kinderen en de draagkracht van de ouder die alimentatie moet betalen.

Je zou kunnen overwegen om een zogeheten kindrekening te open waar de kinderalimentatie betalende ouder of jullie allebei het bedrag op storten. Zo houden beide ouders het overzicht op wat er waar aan wordt besteed.

Het bedrag aan kinderalimentatie blijft als je kind ouder wordt gelijk. Het bedrag wordt wel elk jaar geïndexeerd om het mee te laten stijgen met de algemene loonstijging. De indexeringspercentages kun je vinden op de website van het LBIO.

33. Hoe zit het met kinderalimentatie als de kinderen ouder dan 18 jaar zijn?

Het afgesproken bedrag aan kinderalimentatie dat je betaalt blijft gelijk totdat je kind 21 wordt. Alleen als je meerderjarige kind voor die tijd zelf voldoende inkomen heeft, vervalt de onderhoudsplicht. Vanaf de 18e verjaardag verandert er wel iets anders. Als je wel gewoon kinderalimentatie blijft betalen, is het de bedoeling dat je vanaf dat moment het geld niet meer naar je ex overmaakt maar direct naar je kind zelf. Je ex heeft als verzorgende ouder namelijk officieel niets meer te maken met de kinderalimentatie. Je kunt natuurlijk wel gewoon afspraken met je ex en je kinderen maken over wie de alimentatie beheert, zeker zolang de kinderen nog thuis wonen.

Ouderschapsplan voor kind ouder dan 18

Als je gaat scheiden als je kind ouder is dan 18 ben je niet verplicht om een ouderschapsplan op te stellen. Wel hebben jullie als ouders een onderhoudsplicht voor de kosten van levensonderhoud en studie tot je kind 21 jaar is.

Uiteraard kun je wel samen afspraken maken over de zorg voor en financiële ondersteuning van je kinderen of van elkaar, zolang de kinderen nog niet voor zichzelf zorgen of nog thuis wonen of een klein inkomen hebben.

Jelle (19): 'Ik was 17 jaar toen mijn ouders uit elkaar gingen. Toen ik 18 werd kreeg ik zelf de kinderalimentatie. Ik betaal mijn moeder een deel hiervan, omdat ik een deel van de tijd bij haar woon. Het andere deel woon ik bij mijn vader. Bij hem hoef ik niets te betalen voor het bij hem wonen. Dat geld spaar ik voor als ik op mezelf ga wonen.'

34. Wie blijft in het eigen huis wonen? Wie moet de ander uitkopen?

Als de waarde van jullie eigen woning hoger is dan de hypotheek, is er sprake van overwaarde. Degene die er blijft wonen, moet de ander dan uitkopen. Als jullie zijn getrouwd in gemeenschap van goederen betaalt de blijver de helft van de overwaarde aan de vertrekkende.

Als de blijver niet voldoende vermogen (spaargeld, beleggingen) heeft om de ander uit te kopen, wordt het soms ook verrekend met de partneralimentatie.

Een andere oplossing is dat de blijver de hypotheek verhoogt. De hypotheekverstrekker wil daarvoor wel de zekerheid dat de blijver aan de hogere verplichtingen kan voldoen, zeker nu deze persoon in zijn of haar eentje achterblijft. De helft van de woning wordt overgedragen, maar de hypotheek en de rente blijven gelijk omdat de hypotheekverstrekker het vaak niet ziet als een volledig nieuwe hypotheek. Wel wordt de aanvraag om de hypotheek in je eentje te dragen getoetst aan allerlei strikte criteria.

En ook heel erg belangrijk: als jullie beide namen op het hypotheekcontract staan, moet de vertrekkende worden ontslagen uit de hoofdelijke aansprakelijkheid. Degene die vertrekt wil tenslotte niet meer aansprakelijk zijn voor de hypotheekschuld of rentebetaling. Dit gebeurt niet automatisch, dit moet je zelf regelen.

Benodigde documenten

Verzamel alle documenten die de hypotheekverstrekker nodig heeft, zoals een recente loonstrook en een werkgeversverklaring (loondienst) of de jaarstukken van de laatste 3 jaar en/of een inkomensverklaring (als je zelfstandig ondernemer bent).

Je bank of andere hypotheekverstrekker wil ook weten hoeveel alimentatie je gaat betalen of ontvangen (kinderalimentatie en partneralimentatie), en moet dus ook inzage hebben in het scheidingsconvenant.

Bovendien is een nieuw taxatierapport van de koopwoning nodig, maar dat had je waarschijnlijk toch al laten opstellen. Deze heb je namelijk ook nodig voor de waardebepaling die in jullie scheidingsconvenant is opgenomen met de afspraken over uitkoop.

Vastleggen wie het huis krijgt

In dat convenant moet je vastleggen hoe je huis en hypotheek gaat verdelen en onder welke voorwaarden de verdeling plaats gaat vinden.

In het scheidingsconvenant moet je ook vastleggen wat er gebeurt als het niet lukt om de hypotheek op naam van de blijver te krijgen, omdat bijvoorbeeld zijn of haar inkomsten niet hoog genoeg zijn volgens de hypotheekverstrekker. Zo kun je voor die situatie in het convenant bijvoorbeeld afspreken dat je het huis in dat geval alsnog verkoopt.

Kip-en-ei-impasse rond hypotheek ligt op de loer

Alles moet financieel helemaal duidelijk zijn voor de rechter een uitspraak kan doen over jullie scheiding. Want alleen als je weet of de blijver wel de gewenste hogere hypotheek kan krijgen, kun je afspreken of hij of zij in jullie huis kan blijven wonen.

Andersom kan de bank/hypotheekverstrekker pas ná de scheidingsuitspraak definitief akkoord gaan met het gevraagde ontslag hoofdelijke aansprakelijkheid. De bank heeft om de hypotheekaanvraag te kunnen beoordelen namelijk het getekende echtscheidingsconvenant nodig.

Tijdig

Het is dus aan te raden om tijdig in gesprek te gaan met je hypotheek- of financieel adviseur om te zorgen dat de geldgever op de hoogte is van jullie plannen en nieuwe situatie en tenminste voorlopig instemt met het ontslag uit de hoofdelijke aansprakelijkheid. Alleen zo kun je de nieuwe geldende afspraken opnemen in het scheidingsconvenant en kan de rechter ermee akkoord gaan.

Het is een beetje een kip-en-ei-situatie, dus de juiste timing is belangrijk. Zeker als de vertrekkende van plan is om snel een eigen huis aan te kopen waarbij zij of hij de overwaarde wil inzetten, komt de timing erg nauw. Oja, houd er rekening mee dat je overwaarde moet gebruiken voor de hypotheek van het nieuwe huis om optimaal te kunnen profiteren van de hypotheekrenteaftrek; dit vanwege de tamelijk nieuwe en strenge bijleenregeling.

Hoofdelijke aansprakelijkheid en akte van verdeling

Dan wordt de echtscheiding officieel uitgesproken en kan de echtscheiding worden ingeschreven bij de burgerlijke stand. Hierna kun je met de bank of andere hypotheekverstrekker definitief maken dat je als vertrekkende uit de hoofdelijke aansprakelijkheid van de woning wordt ontslagen.

Ook moeten jullie bij de notaris een akte van verdeling laten opstellen om het huis van de een aan de ander over te dragen. De notaris schrijft de nieuwe eigendomsverhouding in bij het kadaster.

Dit heb je dus altijd nodig als jullie samen een eigen huis hadden en houd er rekening mee dat de notariskosten hiervoor als snel 1.000 euro bedragen.

Je huis onverdeeld laten

Als jullie besluiten nog wel gezamenlijk eigenaar te blijven, – tijdelijk of permanent – kan degene die vertrekt maar beperkt de hypotheekrente aftrekken, namelijk maximaal 2 jaar. De betaalde rente en het eigenwoningforfait kunnen bij de Belastingdienst vaak opgegeven worden als partneralimentatie.

35. Uit elkaar met een huurhuis

Ook bij een huurwoning moet je afspreken of een van jullie de woning aanhoudt. Degene die blijft moet de huur uiteraard wel kunnen betalen. Het huurcontract kan op één van jullie namen staan of op de van jullie allebei.

Als het huurcontract op naam van één van jullie beiden staat en je getrouwd of geregistreerd partner bent is de ander automatisch medehuurder. Je hoeft de verhuurder niet om toestemming te vragen om het huurcontract voort te zetten als één van jullie beiden in de woning wilt blijven. Wel stel je de verhuurder ervan op de hoogte wie blijft en wie gaat verhuizen.

Als jullie samenwonen, maar geen echtgenoten of geregistreerd partners zijn, en wel samen het huurcontract zijn aangegaan is er sprake van samenhuur, let dan op: als één van jullie beiden in de huurwoning wil blijven, moet de verhuurder hiermee akkoord gaan.

Soms gelden er regels over een minimuminkomen. Houd ook rekening met opzegtermijnen.